

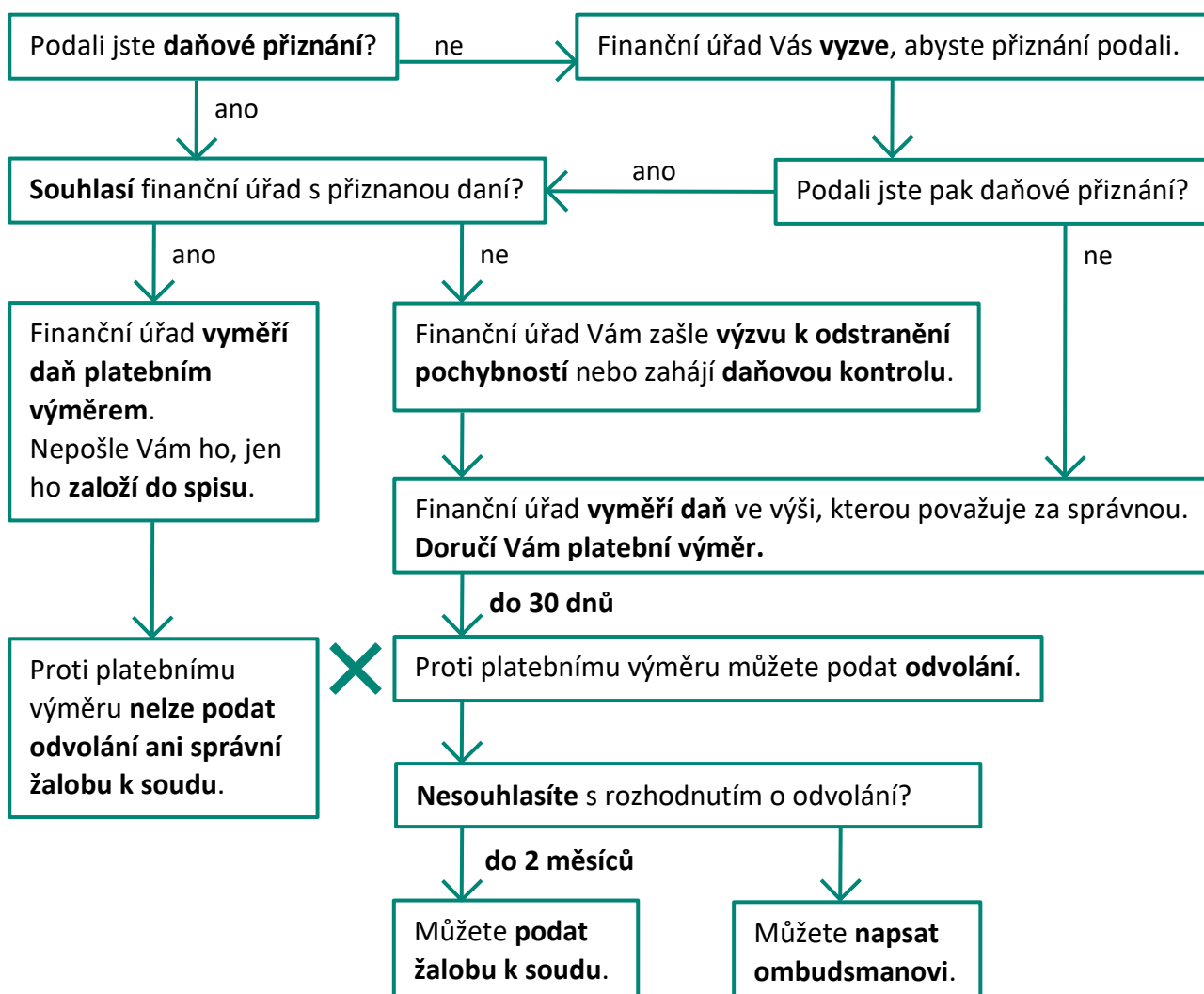
Daňový řád je zákon, který obsahuje obecná pravidla pro postup úřadů (tzv. správců daně) v daňovém řízení. Řídí se jím finanční úřady při správě daní, ale také třeba celní úřady při správě cel a daní, obecní úřady při správě místních nebo správních poplatků a řada dalších.

V letáku vysvětlíme, jak probíhá vyměření a doměření daně a co se stane, když daň správně nepřiznáte a nezaplatíte. Dozvíte se, jak se bránit některým postupům finančního úřadu. Přiblížíme i základní pravidla komunikace s finančním úřadem. Uvedeme, kdy Vám pomůže ombudsman.

Všechny letáky ombudsmana najdete na www.ochrance.cz v sekci *Životní situace*.

Co je vyměření daně a jak probíhá?

Vyměření daně je první stanovení (výše) daně za určité zdaňovací období.

Více v letáčích [Soudní ochrana proti správním orgánům](#), [Právní pomoc](#) a [Ombudsman](#).

Co když zjistím, že mám v daňovém přiznání chybu?

Pokud chybu v podaném přiznání zjistíte před koncem lhůty pro podání daňového přiznání, můžete ji opravit prostřednictvím **opravného daňového přiznání**. To pak nahrazuje původně

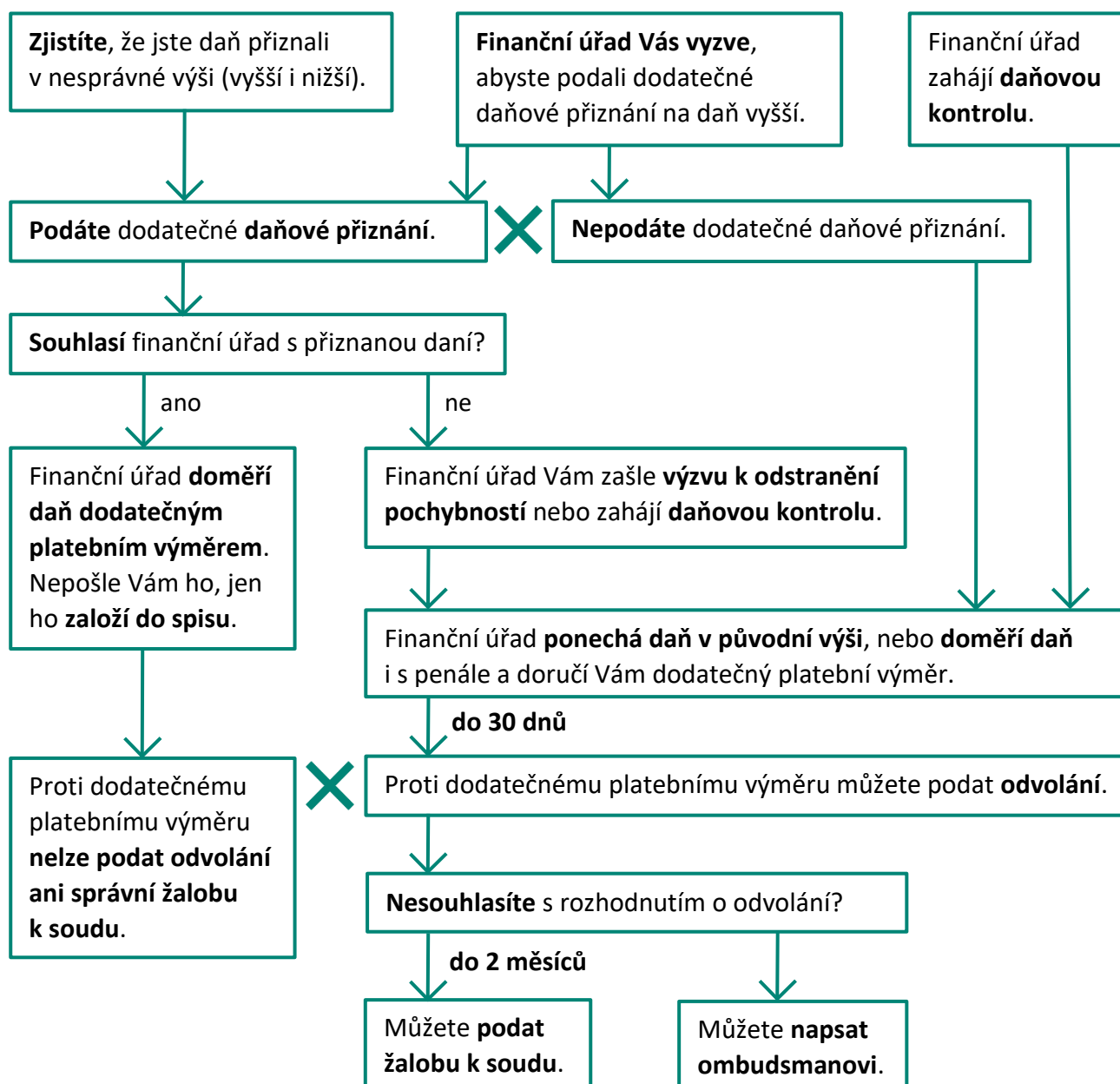
podané přiznání. Pokud chybu zjistíte po uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání, lze chybu opravit prostřednictvím **dodatečného daňového přiznání**. Poté probíhá doměření daně.

🔍 Co je doměření daně a jak probíhá?

Doměření daně znamená změnu již vyměřené daně. Doměření můžete vyvolat Vy i finanční úřad.

😊 Zjistili jste, že Vaše **daň má být nižší**? **Můžete** podat dodatečné daňové přiznání **do konce měsíce následujícího** po měsíci, kdy jste chybu zjistili. Nižší daň musíte **odůvodnit**.

😞 Zjistili jste, že Vaše **daň má být vyšší**? **Musíte** podat dodatečné daňové přiznání **do konce měsíce následujícího** po měsíci, kdy jste chybu zjistili. Ve stejné lhůtě musíte daň **zaplatit**.

Více v letáčích [Soudní ochrana proti správním orgánům](#), [Právní pomoc](#) a [Ombudsman](#).

Co když nesplním své povinnosti spojené s daňovým přiznáním a placením?

Podle zákona musíte daň **správně přiznat a včas zaplatit**, jinak Vám hrozí sankce. Sankce vzniká ze zákona již porušením povinnosti. Úředníci proto nemohou ovlivnit, zda sankci uloží. O výši sankce Vás vyrozumí.

Daňové přiznání podáte pozdě nebo ho nepodáte vůbec. → **pokuta za opožděné tvrzení daně**

Daň zaplatíte později. → **úrok z prodlení**

Daň si špatně spočítáte a finanční úřad Vám ji sám doměří. → **penále**

Pokuta za opožděné tvrzení daně

Budete ji muset platit, když daňové přiznání podáte **později než pátý pracovní den** po dni, kdy jste ho měli podat. Závisí na výši stanovené daně a na délce prodlení s podáním daňového přiznání.

Pokuta za opožděné tvrzení daně činí 0,05 % stanovené daně za každý den prodlení, nejvýše však 5 % stanovené daně. **Snižuje se na desetinu**, pokud Vaše příjmy ze zaměstnání tvoří většinu celkových zdaňovaných příjmů (nad 50 %). **Snižuje se na polovinu**, pokud přiznání podáte do 30 dnů od řádného termínu a jde o jedinou chybu při podávání přiznání v daném roce.

Pokud přiznání podáte, **pokuta se neplatí, pokud nedosáhne 1 000 Kč. Pokud přiznání vůbec nepodáte, zaplatíte minimálně 500 Kč.**

Úrok z prodlení

Vznikne, když daň zaplatíte se **zpožděním více než 3 dny**. Úroky z prodlení nabíhají za každý den prodlení (od čtvrtého dne po původním dni splatnosti), až do dne zaplacení včetně.

Úrok z prodlení činil do roku 2020 ročně 14 % plus repo sazba stanovená Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí. **Od roku 2021 činí ročně 8 % plus repo sazba** stanovená Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž jste začali dlužit. Konkrétní výše úroku závisí na výši dlužné daně, délce zpoždění s úhradou a výši repo sazby ČNB.

Úrok se neplatí, pokud nepřesáhne 1 000 Kč u jedné daně za jedno období.

Nemůžete z vážných důvodů celou daň zaplatit najednou?

Požádejte finanční úřad **o posečkání**. Více v letáku [Posečkání \(splátky\) dluhu](#).

Nemohli jste daň uhradit včas z vážných důvodů? **Požádejte o prominutí úroku**.

Více v letáku [Promíjení úroků finančními úřady](#) a v [Pokynu č. GFŘ – D – 45](#).

Penále

Pokud finanční úřad zjistí, že by daň měla být vyšší, než jste uvedli v daňovém přiznání, vyzve Vás k podání dodatečného daňového přiznání. Pokud ho podáte, **penále se vyhnete**.

Pokud však finanční úřad zahájí daňovou kontrolu a **daň Vám doměří sám, zaplatíte penále**.

Penále činí 20 % z částky doměřené daně.

Pokud jste se správcem daně při doměření daně spolupracovali, zkuste **požádat o prominutí části penále**. Bližší informace naleznete v [Pokynu č. GFŘ – D – 45](#).

Kdy a jak se mohu bránit postupu finančního úřadu?

Co když nesouhlasím s rozhodnutím finančního úřadu?

Zpravidla můžete podat odvolání, většinou u úřadu, který rozhodnutí vydal, a to do 30 dnů od doručení rozhodnutí. **Podívejte se do poučení** na konci rozhodnutí.

V odvolání uveďte (označte):

- úřad, který rozhodnutí vydal,
- sebe,
- rozhodnutí, které napadáte (číslem jednacím nebo jinak),
- důvody – proč rozhodnutí považujete za nesprávné nebo nezákonné,
- důkazy, které navrhuje provést k prokázání svých tvrzení,
- návrh na změnu nebo zrušení rozhodnutí.

 Nesouhlasíte ani s rozhodnutím o odvolání? Do dvou měsíců od jeho doručení můžete podat [správní žalobu k soudu](#). Současně se můžete obrátit na [ombudsmana](#).

 Úroky z prodlení rostou každým dnem bez ohledu na obranu. Proto je lepší dlužnou daň zaplatit, přestože s ní nesouhlasíte. Pokud později uspějete, finanční úřad Vám přeplatek vrátí (pokud u něj nemáte jiný dluh, ani nedlužíte u jiných úřadů).

Co když řízení dlouho trvá?

Úřad má postupovat bez zbytečných průtahů. Pokud nedodrží lhůty stanovené zákonem nebo [pokynem ministra financí o stanovení lhůt při správě daní](#) nebo vůbec nic nedělá, můžete podat **podnět k odstranění nečinnosti** nadřízenému úřadu. Pokud zjistí, že je podnět důvodný, do 30 dnů od jeho přijetí přikáže správci daně, aby zjednal nápravu. Pokud to úřad neudělá do 30 dnů, nápravu bezodkladně zjedná nadřízený úřad a o provedených opatřeních Vás vyrozumí.

 Na nečinnost finančního úřadu si můžete stěžovat u [Odvolacího finančního ředitelství](#) a na jeho nečinnost u [Generálního finančního ředitelství](#).

 Pokud neuspějete ve snaze o vydání rozhodnutí nebo osvědčení, můžete k soudu podat **správní žalobu na ochranu před nečinností** do jednoho roku od posledního úkonu ve věci. Současně se můžete obrátit na [ombudsmana](#).

Co když si myslím, že je úředník v mé věci podjatý?

Namítněte podjatost úředníka, jakmile se o tom dozvíte. Námitku podejte k řediteli úřadu.

Úředník je z řízení vyloučen kvůli podjatosti, pokud jste osobami blízkými nebo k sobě máte jiný vztah (přátelství, sousedství, známost, kolegiálníta), který by mohl ovlivnit jeho rozhodování. Rovněž nemůže rozhodovat, pokud v téže věci jednal na jiném stupni (stejný úředník nemůže rozhodovat například v prvostupňovém a odvolacím řízení). Nesmí mít ani jiný zvláštní (vyhraněný) vztah k předmětu řízení (postupu).

 Pokud s námitkou neuspějete v průběhu řízení, můžete na podjatost poukázat **v odvolání** proti rozhodnutí nebo **ve správní žalobě**. Současně se můžete obrátit na [ombudsmana](#).

Co když se úředník chová nevhodně nebo mi vadí jiný postup úřadu?

Můžete **podat stížnost**. Na jiný postup úřadu si můžete stěžovat, pokud nelze použít jiný prostředek ochrany (například když nesouhlasíte s odepřením nahlížení do spisu). Úřad Vás musí **do 60 dnů** informovat, jak věc vyřešil (lhůtu lze překročit, pokud úřad nemohl zajistit potřebné podklady).

Pokud nejste spokojeni s výsledkem vyřízení stížnosti nebo jste neobdrželi odpověď, **požádejte nadřízený úřad, aby věc přešetřil**. Můžete se obrátit i na [ombudsmana](#).

Proti postupu úřadu **při placení daní** můžete podat **námítku**. Obranou **při vymáhání daní** může být **návrh na zastavení exekuce**. Více v letáku [Daňová exekuce](#).

Jak obecně komunikovat s finančním úřadem?

Daňové řízení probíhá **obvykle písemně** (v listinné podobě nebo elektronicky). Někdy můžete jednat i osobně nebo s úředníkem telefonovat (o tom níže).

Elektronicky lze podání učinit pouze datovou zprávou, **nelze poslat e-mail** se zaručeným elektronickým podpisem. Pokud ale máte zaručený elektronický podpis, můžete podání poslat přes [daňový portál finanční správy \(https://adisepo.mfcr.cz\)](https://adisepo.mfcr.cz).

Není důležité, jak své podání označíte. Úřad je musí posoudit podle skutečného obsahu, tedy podle toho, čeho chcete dosáhnout. Důležité je **nezmeškat lhůtu**.

Jak mám podat přiznání, když mám datovou schránku?

Přiznání musíte podat elektronicky, pokud máte zákonnou povinnost mít datovou schránku. Pokud ho podáte jinak, bude v „nesprávné formě“ a finanční úřad Vás vyzve k nápravě přes datovou schránku (je dobré ji kontrolovat a vybírat).

Pokud ve stanovené lhůtě přiznání přesto nepodáte elektronicky, finanční úřad sice přiznání zpracuje, ale hrozí Vám **pokuta za nesplnění povinnosti nepeněžité povahy ve výši 1 000 Kč**.

Jak získám informace z daňového řízení?

Finanční úřad vede **spis pro každou daň zvlášť**. Spis obsahuje zejména Vaše podání, rozhodnutí úřadu, protokoly a úřední záznamy. Do spisu můžete nahlížet s výjimkou takzvané vyhledávací části spisu (dostanete ale seznam všech písemností založených v této části – někdy dočasně). Doporučujeme **domluvit si nahlédnutí** do spisu s úřadem předem. Ušetříte za poplatky za **kopie dokumentů** ze spisu, když si je sami vyfotíte.

Zřídíte-li si daňovou informační schránku, získáte přístup k některým informacím online.

Jak probíhá jednání na finančním úřadu?

O ústním jednání sepíše úředník **protokol**. Zaznamená předmět, místo, čas a účastníky jednání, vylíčí **průběh jednání**, sepíše předané listiny nebo podstatný obsah předložených listin, uvede poskytnutá poučení a vyjádření poučených osob, návrhy účastníků jednání nebo jejich výhrady k obsahu protokolu a vyjádření finančního úřadu k návrhům nebo výhradám.

Při jednání můžete učinit **podání do protokolu** (např. stížnost, odvolání atd.).

Pokud si s úředníkem budete telefonovat, sepíše **úřední záznam** o tom, co je důležité pro správu daní, a založí ho do spisu.

Jak finanční úřad doručuje písemnosti?

- **osobně** při příležitosti ústního jednání nebo jiného úkonu,
- **do datové schránky** (máte-li ji),

Pozor! Písemnost se považuje za doručenu po 10 dnech, i když se do schránky nepřihlásíte.

- **zásilkou** (nejčastěji poštou) **na adresu Vašeho trvalého pobytu** (adresa v občanském průkazu), případně na adresu nahlášenou pro doručování v evidenci obyvatel, nebo na adresu sídla (místa podnikání). Úřadu však můžete sdělit jinou doručovací adresu.

Pozor! Pokud Vás doručující nezastihne, písemnost uloží na poště a zanechá Vám upozornění, abyste si ji ve lhůtě 10 dnů vyzvedli. **Poslední den této lhůty se písemnost považuje za doručenu, i když jste se o uložení nedozvěděli.**

Vyhýbáním se finančnímu úřadu niče nedosáhnete. Pokud potřebujete pomoc, vyhledejte advokáta nebo daňového poradce. Bližší informace v letáku [Právní pomoc](#).